

[Mølgaard]

Ved enhver forbrydelse forbeholdt den krænkede part sig ret til med magt at fremtvinge fuldt vederlag for den tilføjede skade og være medbestemmende for, hvor stor skaden var. Endnu var der ingen statsmagt til at tage afgørelsen ud af de direkte interesserede parter hænder under påskud af, at det i virkeligheden var den, der var den krænkede, og at sagen derfor burde afgøres af den. Staten er et senere produkt, fortsætter Severin Christensen, og han fastslår, at det, der er kommet ud af udviklingen i retssystemet, i meget meget høj grad har været, at det er blevet helt centralt, at det er staten, der er den forurettede i den ene og den anden proces, uanset at realiteten er, at staten som statsmagt betragtet kan være ligegyldigt indstillet over for den ene og den anden trætte, medmindre nogle borgere gør opmærksom på, at de er blevet trådt over tærne.

Det er problemet, at der er adskillige, der er flere og flere borgere, der trædes over tærne. Men hvor er deres interesser? De, hvis tær er blevet trådt på, deres interesser varetages af ingen. Men statens interesser, statsmagtsinteresser er blevet forstærkede, og sanktionerne i anledning af overtrædelsen af de interesser, hvor der overhovedet i virkeligheden ikke står nogen bag, er blevet forstærkede undervejs.

Der er grund til at sætte spørgsmålstejn ved, om det er rimeligt at forstærke denne proces, om ikke der er grund til at sætte spørgsmålstejn ved, hvor godt det er, det, vi allerede har etableret, om ikke man egentlig skal sadle om i strafferetten og gå i den stik modsatte retning og indskrænke fængselsforvaring til de personer, der er til virkelig fare for omgivelserne. Den megen menneskelige lidelse, der skabes ved omfattende fængselspraksis, medfører bevisligt kun to resultater: at små lovovertrædere skoles til grovere forbrydervirksomhed, og at samfundet spilder en masse skattekroner på forvaringen.

I Holland har der med tre gange større befolkningstal ikke været flere forvarede end her indtil nu. En formindskelse, der svarede til den hollandske størrelse af antal indsatte i forhold til befolkningen, ville skabe betydelig større resocialiserings- og behandlingsmuligheder over for dem, der har behov derfor. Det ville skabe positivt perspektiv for kriminalforsorgen og alle dens ansatte modsat det negative, der opnås nu. Specielt må det i in-

ternational målestok næsten u hørt omfattende omfang af varetægts- og isolationsfængsling her i landet ændres meget voldsomt. Straffesystemet bør i det hele taget omlægges, så man i videst mulig udstrækning søger udsoning mellem forbrydere og ofre. Sanktioner må tilsigte forebyggelse fremfor cementering af forbryderløbebaner.

Den lange kø af strafafsonere foran fængslerne i dag er muligvis uacceptabel for enkelte, men den er måske prisen for, at vi kan komme videre. Prisen må om nødvendigt betales en vis overgang. Denne kø foran fængslerne skal ganske givet nedbringes, men vejen væk fra den misere bør gå over liberalisering, strafomlægning m. v. og ikke over anstaltudbygning, der i sig selv kan skabe behov for endnu større kapacitetsudbygninger i fængselsvæsenet. Det er givet, at det er lettest at tænke på bare at udbygge i traditionelle baner og at lægge mursten oven på mursten i bestående fængselsanstalter i det omfang, hvor deres kapacitet ikke rækker til i forhold til dem, der står i kø. Men det er også givet, at der er et alvorligt behov for meget hurtigt at beslutte sig for et ganske andet udspil over for det kolossale problem, der i virkeligheden vedrører meget, meget større menneskelig fornødelse end ret mange andre samfundsproblemer.

Der er virkelig grund til at sadle om og til at gøre det her og nu, hvor der findes en konkret lejlighed i anledning af spørgsmålet om, hvorvidt vi skal skabe 500 flere eller 500 færre afsoningspladser. Det er givet, at disse pladser kan undværes, hvis der bliver givet de administrative myndigheder besked om det.

Askjær Jørgensen (FP):

SF får jo nok ikke sit dagsordensforslag vedtaget, og det ender nok med, at aktstykket bliver liggende i finansudvalget, og at det skal afgøres dér. Dér vil vi blive nødt til at stemme imod det pågældende aktstykke. Det vil vi gøre ud fra den betragtning, at det er urimeligt at straffe samfundet, fordi der er nogle, der har overtrådt samfundets love. Det ville være at straffe samfundet, hvis samfundet skulle af med disse 9 mill. kr., eller hvor stor udgiften nu er.

Vi må finde frem til en måde at behandle de medborgere på, der på en eller anden må-